УДК 811.161.2’373.45:81’37
DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2026.5/07

Пангелова М. Б.
https://orcid.org/0000-0002-3682-1436
Університет Григорія Сковороди в Переяславі

РОЗШИРЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ЗАПОЗИЧЕНОЇ ЛЕКСИКИ В УКРАЇНСЬКОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРІ

У науковій розвідці зосереджено увагу на впливі низки позамовних чинників на словниковий склад української мови, зокрема під час повномасштабної російсько-української війни.

Зауважено, що запозичення на новому мовному ґрунті зазнають семантичних, словотвірних, граматичних, фонетичних та стилістичних змін, тому й набуло актуальності дослідження етапів освоєння запозичень, сфер вживання та особливостей функціювання в сучасній українській мові, зокрема питання розширення значень іншомовної лексики в комунікативному просторі.

Під дією різних екстралінгвальних і власне лінгвальних чинників у мові активізувалися одиниці різних галузей життєдіяльності. У розвідці проаналізовано та систематизовано мовний матеріалу – найуживаніші терміни двох тематик: медично-анатомічної сфери та військової.

Основними методами наукової розвідки були описовий і метод спостереження, якими послуговувалися для повного опису та диференціації мовних одиниць. Окрім них, на різних етапах використано також зіставний метод (для порівняння значень лексики та їх розмежування); метод функціонального аналізу (для визначення стилістичного навантаження лексики).

Джерелами фактичного матеріалу слугували матеріали газетних текстів сучасних українських засобів масової інформації, інформація зі спеціальних сайтів обраних тематик, блогів та текстів соціальних мереж.

Аналіз підтвердив, що корпус зібраного та проаналізованого матеріалу засвідчує, що низка лексем, зокрема медико-анатомічної та військової сфер, розширюють свої значення, переважно під дією позамовних чинників.

Найчастіше на трансформацію значень впливає повномасштабна російсько-українська війна, особливо додалося активному вжитку військової лексики, яка «обростає» додатковими значеннями. Медичні та анатомічні терміни, розширюючи значення, надають українським текстам негативної оцінки щодо постатей, дій та процесів у суспільстві. Нерідко запозичення, які розширили значення, орозмовлюють мовний матеріал.

Ключові слова: *лексика, запозичення, розширення значень, трансформація значень, комунікативний простір, мова масмедіа, російсько-українська війна.*

Постановка проблеми. Словниковий склад мови віддзеркалює всі зміни, що відбуваються в житті українського суспільства. Інтеграція у європейський простір, процес глобалізації, орієнтація на співпрацю зі світовою спільнотою спричинили тісну культурну, політичну та соціально-економічну взаємодію України з іншими країнами, що зумовило активне поповнення української мови запозиченнями. На поповнення словникового складу впливає низка інших позамовних чинників, зокрема повномасштабна російсько-українська війна, розширення економічних зв’язків, мінімізація впливу мови країни-агресора тощо.

У мовленнєвій практиці українців помітно зросла кількість англіцизмів, що стосуються різних сфер життя. Значну кількість запозичень спостерігаємо у мові засобів масової комунікації, мові реклами, професійній лексиці, науковому спілкуванні та побутовому мовленні.

У сучасних українських словниках іншомовних слів зафіксовано частину запозичень, але лексеми й далі входять до української мови і потребують фахового аналізу. Запозичення на новому мовному ґрунті зазнають семантичних, словотвірних, граматичних, фонетичних та стилістичних змін. Набуло актуальності дослідження етапів освоєння запозичень, сфер вживання та особливостей функціонування в сучасній українській мові, зокрема питання розширення значень іншомовної лексики в комунікативному просторі.

© Пангелова М. Б., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Проблему розширення/звуження запозичень удокладнено вивчав український мовознавець М. Кочергана, зауважуючи, що іншомовне слово дуже часто не збігається з семантикою їх етимонів у мові-джерелі. Дослідник передбачає такі випадки: слово запозичене тільки в одному чи кількох значеннях при його значно ширшій полісемії в іноземній мові, наприклад, певне слово може мати багато значень, а в українській – обмежену кількість; запозичене слово звузило своє значення через його спеціалізацію; запозичене слово розширило свою семантику (крім значення, яке воно мало в іноземній мові, розвинуло нові значення, яких немає в мові-джерелі); запозичене слово змінило свою семантику (вживається в значенні, якого воно не має в мові-джерелі) [5, 1997, с. 22–23].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальним уважаємо процеси термінологізації та детермінологізації запозичених одиниць, зокрема розширення значень англіцизмів. Ми погоджуємося з думкою дослідниці О. Ляхової [6, с. 2011], яка тісно пов'язує детермінологізацію з розширенням значення слова. Солідаризуємося з тлумаченням розширення значення в працях Т. Бевз як елімінації конкретної семантичної ознаки, зорієнтованої на певний денотат, та витіснення її більш загальною ознакою, що дозволяє співвідносити слово з ширшим колом явищ [2, с. 6]. Зауважимо, що чимало дослідників, серед у попередні десятиліття [7, 1993; 3, 2007] та сучасні мовознавці [1, 2023; 4, 2013] трактують детермінологізацію власне як розширення лексеми свого значення.

Уважаємо, що детермінологізація є важливим семантичним процесом, який спричиняє появу нових одиниць із широким значеннєвим потенціалом.

Постановка завдання. Мета дослідження – проаналізувати та систематизувати особливості функціонування й розширення значень запозиченої лексики (зокрема термінів медично-анатомічної та військової сфер) у сучасному українському комунікативному просторі під впливом екстралінгвальних чинників, передусім повномасштабної російсько-української війни.Зростання кількості англіцизмів у мовленні українців очевидний. Процес цей об'єктивний, і зупинити чи заборонити його не можливо. Завдання мовознавців полягає, з одного боку, в об'єктивному вивченні причин, особливостейі наслідків цього явища, а з іншого – у виробленні критеріїв і норм функціонування іншомовної лексики, визначенні допустимого рівня кількості іншомовної лексики у мові, яка не загрожує функціонуванню мови як єдиної самобутньої системи. Тому на прикладі окремих тематичних груп продемонструємо лексико-семантичний потенціалу англомовних запозичень у сучасній українській літературній мові через розширення значень.

Виклад основного матеріалу. Під дією різних екстралінгвальних і власне лінгвальних чинників у мові активізувалися одиниці різних галузей життєдіяльності. Аналіз мовного матеріалу дає підстави стверджувати, що розширили своє значення терміни: 1) медично-анатомічної сфери; 2) військової сфери.

Медично-анатомічна сфера

Досить інтенсивно та активно функціює медична сфера, відповідно розвивається й лексика цієї тематики. Зауважимо, що в мові масмедіа використовують відомі медичні лексеми як і в основному значенні, так і в трансформованому. Дослідники М. Навальна та Т. Хомич зауважують, що «для сучасних публікацій суспільно-політичної тематики показове переносне вживання лексики медичної сфери. У 2022–2024 рр. внаслідок дії позамовних чинників – повномасштабної російсько-української війни – помітна тенденція до використання переосмислених медичних номінацій для негативної характеристики представників російської влади та ворожих дій проти України. Це явище пов'язане з тим, що українські масмедіа перебувають у постійному пошуку емоційноекспресивних засобів увиразнення, орозмовлення висловленої думки. Журналісти прагнуть наблизитися до споживача інформації, зацікавити його, тому нерідко номінації з переносним значенням подають і в заголовках» [8, 2024, с. 232].

Тенденція до трансформування значень медичних термінів зберігається упродовж періоду повномасштабної російсько-української війни. Так, лексему *алерген* «*мед.* Речовина, яка викликає алергію» [10, I, с. 33] фіксуємо як у прямому основному значенні, напр.: *Безпосередньо алергічну реакцію буде провокувати контакт з* ***алергеном***. *Якщо* ***алергену*** *в оточенні немає, то реакція відповідно не відбувається* (https://life.pravda.com.ua, 30.05.2024), так і в поширених варіантах типу *рослина-алерген, алерген-молекула* та ін, пор.: ***Рослини-алергени.*** *Полин* (заг.) (https://nppg.gov.ua, 18.07.2022).

Медичний термін *алергія* «*мед.* Змінена чутливість організму тварин і людини до чужорідних речовин, що вводяться повторно» [10, I, с. 33] серед корпусу зібраного матеріалу переважно натрапляємо в основному значенні, напр.: *Пробіотики змінюють перебіг* ***алергії*** *на кліщів домашнього пилу* (https://alergia.com.ua, 14.07.2026).

На різних комунікаційних платформах зафіксована лексема не як не медичний термін, а як розмовний вираз, який означає емоційне вигорання, стрес або відразу від надлишку політичної інформації, пор.: ***Алергія*** *на політику* (https://blog.liga.net, 20.08.2023).

У період повномасштабної російсько-української війни активізувався не тільки в медійних текстах, а загалом в комунікаційному просторі медичний термін *ампутація* «Хірургічна операція, під час якої вирізують (повністю або частково) той чи інший орган, відтинають кінцівку» [10, I, с. 40], напр.: ***Ампутація*** *пальця стопи або кисті – це операція, яку призначають за неефективності консервативних методів лікування* (https://oxford-med.com.ua, 15.07.2026); *Головний хірург ЗСУ назвав основні причини* ***ампутацій*** *у зоні бойових дій* (https://life.pravda.com.ua, 18.10.2025).

На тлі військового захвату територій журналісти використовують вислів ампутація територій саме в політичному та геостратегічному контексті. Автори вживають аналізовану словосполуку для опису примусового або вимушеного відторгнення частини земель держави, часто з метою збереження суверенітету на решті її території, пор.: ***Ампутація*** *територій. Фантомні та реальні болі українського суспільства* (https://zn.ua, 16.04.2024). Зауважимо на цікавих спостереження з розширення значення слововиразу *фантомні болі*, де *фантомний* «1. Стос. до фантому. 2. *спец.* прикм. до фантом 2. 3. *фізл.* Уявний, несправжній. *Фантомний біль* – уявне відчуття болю, що іноді виникає в тій частині тіла людини, яка вже ампутована; Фантомне відчуття – відчуття неіснуючої кінцівки (або частини її) після ампутації. Існують так звані фантомні відчуття: скажімо, після операції людина» [10, X, с. 562].

Процес загарбання територій для держави автори порівнюють з болями людськими. Як дошкуляють болі різного характеру людині, так втрата територій приносить шкоду суспільству.

Серед загалу медичної лексики натрапляємо на медичний термін апендицит «*мед.* Запалення апендикса» [10, I, с. 54], напр.: ***Апендицит****: що це таке, як його розпізнати та лікувати?* (https://helsi.me, 18.06.2025). У соціальних мережах вживають аналізовану лексему в трансформованому значенні, але, на нашу думку, використаний контекст неправильний, схоже, що автор сплутав значення слів *апендицит* та *апендикс*, пор.: *В* ***«апендициті»,*** *що утворився в коридорі, варто умонтувати відкриту вітальню…* (https://www.instagram.com, 05.02.2025).

Мовна практика засвідчує лексему *апендикс* «*анат.* Червоподібний відросток сліпої кишки людини та деяких тварин» [10, I, с. 54], напр.: *В* ***апендиксі*** *виробляється імуноглобулін А, що впливає на склад кишкової флори. Апендикс сприяє заселенню кишківника корисними бактеріями після перенесених захворювань травного тракту* (https://onclinic.ua, 15.07.2026), в основному прямому значенні та в трансформованому у сфері архітектури та будівництва, пор.: *Як заді-яти* ***«апендикс»*** *у маленькій вітальні?* (https://www.instagram.com, 15.03.2026). Вживають аналізовану лексему як розмовний варіант для невеликої прибудови або віддаленої, вузької частини будівлі, яка відходить від основного проєкту. Часто так називають технічне приміщення, коридор або раніше прилаштовану конструкцію, яка не становить базової архітектурної форми, але функціонально доповнює споруду.

Під упливом активних військових дій на території України медично-анатомічний термін *апендикс* використовують і в орієнтуванні на території під час оборонних заходів, напр.: *А у бік Азовського моря – вода, там неможливо розгорнути повноцінну ешелоновану оборону. Тому цей сухопутний коридор, цю «кишку» чи* ***«апендикс»,*** *як завгодно можна назвати, дуже легко перерізати далекобійними засобами ураження. Як тільки вони з'являться у достатній кількості – росіяни отримають величезну проблему, – зазначив він* [Роман Світан – М.П.] (https://www.ostro.org, 26.05.2026).

У трансформованому значенні в аналізованому контексті фіксуємо як синонім лексему *кишка* «1. Еластична трубка, що є частиною травного тракту людини або тварини. 2. *тільки мн., анат.* Те саме, що кише́чник. 3. Вид ковбаси, начиненої кашею з кров'ю. 4. Гумова або брезентова трубка чи рукав для подавання води; шланг» [10, V, с. 157], напевне, автори мали на увазі ***сліпу кишку*** «*анат.* – початковий відділ товстого кишечника у людини і вищих хребетних тварин» [10, IX, с. 361]. Тому висновкуємо, що й означені лексеми розширили значення.

Медичний термін *апендикс* використовують і для негативної характеристики органів місцевої влади, що надає публіцистиці іронічно-сатиричної оцінки, пор.: *Сьогодні важко зрозуміти, що таке місцева влада –* ***апендикс*** *чи складова структури державного управління?* (https://www.turportal.org.ua, 15.07.2026).

Звичною для мовної практики є лексема *епідемія* «1. Масове поширення якої-небудь інфек-

ційної хвороби. 2. *перен.* Надзвичайно швидке поширення чого-небудь» [10, II, с. 483]. Особливо ця мовна одиниця активізувалася в період епідемії короновірусу в прямому значенні, напр.: *Меркель пов'язала* ***епідемію*** *коронавірусу з нападом Путіна на Україну* (https://www.pravda.com.ua, 06.10.2025).

В українському комунікативному просторі фіксуємо розширення значення терміна, подекуди він описує масове поширення дезінформації, політичних маніпуляцій, фейків або пропаганди в суспільстві, пор.: *«****Епідемія*** *брехні»: відомий тернопільський гуморист Владзьо розкритикував діяльність блогерів* (https://www.proternopil.te.ua, 14.09.2023). Зазвичай такі словосполуки засвідчують втрату довіри, підміну понять та суспільної дезорієнтації, таким чином підкреслюючи негативну оцінку щодо осіб та їхніх вчинків.

З аналізованої тематичної групи широко розповсюдженим є термін *вірус «бакт.* Один із найдрібніших мікроорганізмів, що викликає інфекційне захворювання» [10, I, с. 682], напр.: *Смертельний* ***вірус*** *Ніпа шириться світом: стало відомо про першу жертву 2026 року* (заг.). *На півночі Бангладеш* ***вірус*** *Nipah призвів до смерті місцевої жительки* (https://tsn.ua, 08.02.2026). Але мовна практика засвідчує розширення значення лексеми, пор.: *Найнебезпечніший –* ***вірус*** *тотальної* ***брехні****. Блог Ярослава Волощука* (https://molbuk.ua, 03.10.2023). У такому сполученні слів підтверджує процеси масової дезінформації. Хоча в реальному світі такого біологічного вірусу не існує, але цей вираз описує соціальне явище швидкого поширення фейків.

Варто зауважити, що медико-анатомічні терміни фіксуємо переважно на спеціальних просвітницьких інформаційних платформах, подекуди у журналістських матеріалах, то лексеми зі трансформованим значенням переважають у мові масмедіа, у соціальних мережах, у виступах блогів тощо.

Військова сфера

Через низку позамовних чинників, зокрема повномасштабної війна в Україні, сучасна українська мова поповнилася військовими лексемами, які згодом у мовній практиці українців «обросли» новими варіантами та значеннями слів.

Відомий термін *амуніція* «1. *військ.* Сукупність речей (крім одягу і зброї), що становлять спорядження військовослужбовця, а також військове спорядження коня». 2. *перен., ірон.* Про одяг і речі, які свідчать про заняття людини (напр., про рибальське спорядження та ін.) в період повномасштабної російсько-української війни активізувався в першому прямому значенні, напр.: *Киянин ошукав покупців дронів та військової амуніції на 1,4 млн – прокуратура* (https://www.pravda.com.ua, 22.04.2026) [10, I, с. 60]. Український комунікаційний простір заповнений матеріалами, де використовують аналізований термін у переносному значенні, зокрема так називають спорядження для тварин, пор.: ***Амуніція*** *для гавкунчиків – це не просто набір речей, а справжній місток до гармонії у ваших спільних пригодах* (https://masterzoo.ua, 01.04.2026); ***Амуніція*** *для котів – це не лише модний аксесуар, а й важливий елемент, який забезпечує безпеку та комфорт вашого пухнастика* (https://zoo-expert.com.ua, 22.07.2026).

Подекуди в другому значенні в усній мовній практиці так називають аксесуари для дітей, напр.: *Для немовлят дуже широкий вибір* ***амуніцій*** (https://www.instagram.com, 22.07.2026).

Переважно в одному значенні використовують в мові масмедіа термін *анексія* «Насильне приєднання, загарбання якоюсь державою іншої країни або частини її території» [10, I, с. 45], напр.: *Рада ЄС вирішила продовжити санкції, запроваджені Євросоюзом у відповідь на незаконну* ***анексію*** *Росією Криму та міста Севастополя, до 23 червня 2027 року* (https://www.eurointegration.com.ua, 15.06.2026); *Чому Росія може піти на* ***анексію*** *частини Грузії і від чого це залежить* (https://www.eurointegration.com.ua, 15.07.2026) та ін.

Зрідка лексема анексія розширює значення і вживається в значенні «насильницьке захоплення або привласнення чогось чужого (прав, майна, простору чи навіть чужої уваги та часу) без дозволу та в односторонньому порядку», пор.: *Ділили спадщину, яка мала бути порівну, а вийшла* ***«анексія»*** *частини будинку* (https://www.instagram.com, 22.07.2026).

Термін *окупація* «Тимчасове захоплення частини або всієї території однієї держави збройними силами іншої держави» [10, V, с. 686] в період російсько-української війни здебільшого вживається в прямому значенні, напр.: *За тиждень з* ***окупації*** *повернули понад 20 українських дітей і підлітків* (https://uazmi.org, 23.07.2026); *Тиша,* ***окупація,*** *свобода – саме в такій послідовності промовляє ці слова Злата. Їй 17 років, вона родом із Херсону й залишалася в місті* (https://www.pravda.com.ua, 02.01.2026).

Хоча в період війни лексема ***окупація*** активізувалася і в додатковому значенні «повне захоплення, підпорядкування, насильницьке зайняття

кимось чи чимось певного простору, сфери впливу, уваги або часу». Це поняття розширює суть буквального військового чи силового захоплення, напр.: *Освіта під російською* ***окупацією.*** *Фронт культурного геноциду проти України* (https://www.pravda.com.ua, 01.07.2026); ***Окупація*** *через освіту: як Росія захопила українські школи* (https://euneighbourseast.eu, 16.07.2026); ***Окупація*** *освіти: історія української школи, що потрапила в полон «русского мира»* (https://euneighbourseast.eu, 30.10.2025).

Найчастіше це стосується освіти на окупованих територіях, адже примусове впровадження Росією своїх освітніх стандартів та пропагандистських програм на тимчасово окупованих територіях України супроводжується руйнуванням українських навчальних закладів, мілітаризацією молоді, примусовою русифікацією та погрозами батькам за відмову віддавати дітей до окупаційних шкіл.

У додатковому значенні аналізована лексема зафіксована в науковому стилі – назві статті професора Тетяни Цимбал із Криворізького національного університету, пор.: *Українське шкільництво в* ***окупації****: від другої світової до російсько-української війни* (Українознавчий альманах, вип. 34, с. 100).

У період війни розширила значення лексема *фронт,* що функціонує в різних тематиках у мові засобів масової інформації різних форм власності. Українські дослідники представили розвідки щодо аналізованої лексеми, зауваживши, що іменник *фронт* «передає загалом згуртованість українців у всіх видах професійної діяльності в період повномасштабної війни. Найширше представлені прикметники *гуманітарний, медичний, економічний, кулінарний, медичний,* що засвідчує актуалізацію і важливість відповідних сфер діяльності під час війни. Загалом розширення вживання лексеми *фронт* у поєднанні з атрибутивними мовними одиницями засвідчує найширше та наймаштабніше об'єднання осіб різних професій, галузей та сфер діяльності в боротьбі за спільну мету – перемогти ворога» [11, 2023]

Словник української мови в 11-ти томах подає кілька прямих значень лексеми *фронт*, зокрема «місце, район, де відбуваються воєнні дії і розташовані діючі війська під час війни; протилежне тил» [10, X, с. 645]. У сучасних засобах масової інформації зафіксовано чимало мовних одиниць із цим значенням, напр.: *Від початку доби на* ***фронті*** *відбулося 229 бойових зіткнень* (https://www.pravda.com.ua, 17.07.2026).

У журналістських матеріалах зафіксовано лексему *фронт* у значенні «у бойовому порядку – сторона військової частини, підрозділу, обернена до ворога, а також територія, зайнята такою частиною, підрозділом» [10, X, с. 645], напр.: *Східний напрямок* ***фронту*** *буде посилено. Влада та командування ЗСУ ухвалили відповідні кроки* (https://www.rbc.ua, 21.07.2026).

Широко застосовують автори публіцистичних текстів аналізовану лексему зі значенням «лінія розгортання військ, які діють проти ворога» [10, X, с. 645]. Переважно лексему *фронт* вжито з іменником *лінія*, напр.:

Близько 8 тисяч разів на тиждень ворог обстрілює східну ***лінію фронту*** *– Маляр* (https://www.pravda.com.ua, 05.09.2023).

Хоча лексема *фронт* має додаткове значення, але кожен визначений чи невизначений фронт має стосунок до військового фронту, з метою допомоги, підтримки та прагнення до спільної бажаної перемоги.

У Словнику української мови в 11-ти томах щодо зазначеного вище значення подається уточнення: як «галузь будь-якої державної, громадської, культурної і т. ін. діяльності» [10, X, с. 645]. За різними видами діяльності пропонуємо приклади зібраного атрибутивного матеріалу із мови українських масмедіа, напр.:

гуманітарний фронт – «ЯРМІЗ» – ***гуманітарний фронт****, де відстоюється право бути щасливим* (https://www.irf.ua, 22.07.2026);

соціальний фронт – ***«Соціальний фронт»:*** *від цілодобового прийому переселенців до підготовки опалювального сезону* (https://sluga-narodu.com, 04.10.2025);

культурний фронт – ***Культурний фронт*** *під час війни: як позбавитись постколоніального мислення?* (https://pen.org.ua, 26.06.2023).

Висновки. Отже, корпус зібраного та проаналізованого матеріалу засвідчує, що низка лексем, зокрема медико-анатомічної та військової сфер, розширюють свої значення, переважно під дією позамовних чинників.

Найчастіше на трансформацію значень впливає повномасштабна російсько-українська війна, особливо додалося активному вжитку військової лексики, яка «обростає» додатковими значеннями. Медичні та анатомічні терміни, розширюючи значення, надають українським текстам негативної оцінки щодо постатей, дій та процесів у суспільстві. Нерідко запозичення, які розширили значення, орозмовлюють мовний матеріал.

Перспективами дослідження уважаємо вивчення значень термінів інших тематичних груп, які розширюють значення в мовній практиці українців.

Список літератури:

1. Бабич Т. В. Вплив експресивної конотації на формування семантики слова. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 34 (73). № 6. 2023. С. 1–5.
2. Бевз Т. Загальні закономірності семантичної деривації (на матеріалі неологізмів педагогічної галузі). *Наукові записки.* Кіровоград, 2001. Вип. 35. С. 3–7.
3. Василенко Д. Детермінологізація англійських військових термінів XX – початку
4. Гудима Н.В. Семантична адаптація запозичених лексем у сучасній українській літературній мові. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки.* 2013. Вип. 32(1). С. 27–31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkpnu_fil_2013_32(1)__10.
5. Кочерган М.П. Німецькі лексичні запозичення в південно-західних говорах української мови. *Мовознавство.* 1997. № 1. С. 19–24.
6. Ляхова О. В. Детермінологізація й розширення значення слова в лексичній системі сучасної української мови. *Вісник Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна.* Сер. : Філологія. № 963. 2011. Вип. 62. С. 42–47.
7. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови. Харків : Основа, 1993. 256 с.
8. Навальна М., Хомич Т. Лексика медичної сфери – джерело експресивізації мови сучасних масмедіа. *Культура слова.* 2024. Вип. 100. С. 224–236. URL: http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001544293.
9. Словник іншомовних слів / Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана ; уклад.: Л. В. Музичко, Л. М. Шкарапута, С. М. Морозов. Київ : Наукова думка, 2019. 785 с.
10. Словник української мови : [в 11 т.] / АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні ; редкол.: І. К. Білодід (голова) [та ін.]. – Київ : Наук. думка, 1970–1980.
11. Navalna M., Shynkaruk V., Kostusiak N., Skliarenko O., Kushch N., Buhaiova O. New Appearances of the Leksema FRONT in the Language of Modern Ukrainian Mass Media. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research,* 2023. Vol. 13, Issue 1, Spec. Issue XXXII. P. 58–63.

Panhelova M. B. EXPANSION OF MEANINGS OF LOANWORD VOCABULARY IN THE UKRAINIAN COMMUNICATIVE SPACE

The study focuses on the influence of several extralinguistic factors on the Ukrainian vocabulary, particularly during the full-scale Russo-Ukrainian war.

It is noted that loanwords undergo semantic, derivational, grammatical, phonetic, and stylistic changes in a new linguistic environment; therefore, studying the stages of loanword adaptation, their spheres of usage, and functional features in contemporary Ukrainian–specifically the expansion of foreign vocabulary meanings in the communicative space–has become especially relevant.

Driven by various extralinguistic and intralinguistic factors, linguistic units from diverse domains of human activity have activated in the language. The paper analyzes and systematizes linguistic material consisting of the most frequently used terms across two thematic fields: medical-anatomical and military.

The primary methods employed in this research were descriptive and observational, used to provide a comprehensive description and differentiation of language units. In addition, comparative method (to compare and differentiate lexical meanings) and functional analysis (to determine the stylistic load of vocabulary) were applied at different stages of the study.

The source materials were drawn from newspaper texts in contemporary Ukrainian mass media, specialized websites dedicated to the selected topics, blogs, and social network posts.

The analysis confirmed that the corpus of collected and examined material demonstrates that a number of lexemes, particularly from the medical-anatomical and military domains, expand their meanings mainly due to extralinguistic factors.

Most frequently, semantic transformations are influenced by the full-scale Russo-Ukrainian war, which has notably boosted the active use of military vocabulary that acquires additional layers of meaning. Medical and anatomical terms, as their meanings broaden, convey a negative evaluation of individuals, actions, and processes in Ukrainian public discourse. Frequently, loanwords with expanded meanings lend a colloquial tone to the linguistic material.

Keywords: *vocabulary, loanwords, semantic expansion, semantic transformation, communicative space, mass media language, Russo-Ukrainian war.*

Дата першого надходження статті до видання: 05.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.11.2026